Zaaknummer 190921-2023

Beknopt verslag commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 6 juni 2023 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer P.M. de Jonge
Commissiegriffier	:	mevrouw C. de Widt
Collegeleden	:	de heer G.P. Rink, de heer R. Wanders
De commissieleden	:	mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer E.J. Gels (VVD), mevrouw M. Stulp (D66), de heer J.H. Koops (D66), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), mevrouw V.S.L.R. Spang (PvdA), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer R. Zuiderveld (PvdA), de heer W.L.H. Moinat (SP), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer M.M. Tuik (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer E. de Vries (Wakker Emmen), de heer M. Woltman (Wakker Emmen), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter De Jonge opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. Voorstel is om punt 7B te behandelen na punt 3A. De agenda wordt met deze volgordewijziging vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Wethouder Wanders meldt dat meer dan 5.000 inwoners een voorschot van 500 euro hebben aangevraagd voor de energietoeslag 2023. Het voorschot wordt uitgekeerd in afwachting van definitieve wetgeving, die door vertraging ergens na de zomer afkomt. Dan worden ook de gevolgen voor de Emmense beleidsregels bekeken qua toeslaghoogte en doelgroep, die hopelijk uiterlijk in december hun beslag kunnen krijgen. Inwoners die nog geen voorschot hadden aangevraagd maar wel in aanmerking komen voor de toeslag, kunnen die aanvraag ook dan alsnog doen. Het aantal telefoontjes over het restant is de laatste week weer teruggenomen. Wethouder Leal was even aanwezig in de raadszaal deze avond, maar heeft de vergadering alsnog met ziekte verlaten.

3. Presentatie: Kinderraad

Mevrouw Jeurissen (beleidsmedewerker participatie jeugd gemeente Emmen) houdt de presentatie.

CDA ziet het enthousiasme van de kinderraadsleden ervan afspatten in de video. Welke dorpen en wijken wil de gemeente er graag bij hebben voor de kindergemeenteraden? Dit draagt bij aan de brede vertegenwoordiging. Er worden twintig kinderen voor de kinderraad gezocht. Er zijn 26 aanmelders. Is het een idee het aantal uit te breiden naar 26?

Mevrouw Jeurissen antwoordt dat de dorpen en wijken nog niet concreet zijn. Het gaat om het schooljaar 2024-2025: voor de zomer 2024 wordt bekeken om welke reden op welk moment kan worden gestart. Uitbreiding van de kindergemeenteraad is besproken. Streven was om van elk van de twintig Brede School-locatie één kind af te vaardigen. Dat is niet helemaal gelukt, maar het streven blijft. Gevaar van uitbreiding is dat het er steeds meer worden en dat is niet werkbaar.

VVD complimenteert de gemeente voor hoe de kinderparticipatie is doorgewerkt naar resultaat.

50PLUS is zeer verbaasd dat de gemeente in zo snel zoveel voor elkaar heeft gekregen. Grote complimenten voor de enorm goede start van het proces rond de kinderburgemeester en –raden.
ChristenUnie snapt dat qua vertegenwoordiging gekozen is voor de Brede Scholen. Maar welke specifieke reden is er om niet voor uitbreiding van de kinderraad te kiezen?
Mevrouw Jeurissen zegt dat via de Brede Scholen alle wijken en dorpen worden gedekt waar scholen zich bevinden.

7. Bespreken B-stukken
7B. Oprichten kindergemeenteraad en (loco)kinderburgemeester
Eerste termijn
De **VVD-fractie** stelt zich graag beschikbaar als buddy's om kinderraadsleden te begeleiden.

D66 juicht een kindergemeenteraad van harte toe; haar belang blijkt duidelijk uit de presentatie. De kinderburgemeester heeft het uitstekend gedaan het afgelopen jaar. De werving van nieuwe leden ging eerst niet gemakkelijk, inmiddels hebben zich 26 kinderen aangemeld. Goed dat elke Brede School een kinderraad krijgt. De scholen kunnen daar zeker bij helpen, omdat zij een serieuze taak hebben in het burgerschapsonderwijs. Zij kunnen de kinderraad als prachtige kans zien door een leerling af te vaardigen, gekozen door eigen klasgenoten – een eerste gratis les in democratie. In Borger-Odoorn is dat ook prima gelukt. D66 biedt zich nogmaals aan om hierover mee te denken. Een cursus rappen of vloggen door Facet maakt de kinderraad populair, zeker omdat dan prima campagne is te voeren. Hopelijk schieten de workshops hun doel (dienen van de lokale democratie, lessen over politiek en aantoonbare ondersteuning door kinderen) niet voorbij door tot een soort online populariteitspoll te verworden. Hoe staat het eigenlijk met Jong Emmen?

PvdA dankt voor de inspirerende presentatie en is enorm trots op deze vormgeving van de motie indertijd samen met de VVD, onder dankzegging aan de wethouder. Het oprichten van de kinderraad draagt voor kinderen bij aan meer leren over de gemeente, kennis opdoen over het politieke systeem, meningvorming en samenwerking ondanks verschillen en, het belangrijkste, luisteren naar en respect hebben voor elkaar. De kindergemeenteraad en kinderburgemeester zullen ook een positief effect hebben op deze gemeenteraad en het college. Kinderen kijken fris naar de wereld, denken vaak niet in partij-idealen en komen met verrassende inzichten. Hopelijk worden zij serieus genomen. Belangrijk is dat elke wijk en dorp vertegenwoordigd is zodat kinderen uit de hele gemeente elkaar leren kennen. Goed dat de uitvoering bij één partij komt te liggen. Hopelijk komen er veel aanmeldingen voor de kinderraad, zodat die volgend jaar met enthousiasme kan starten.

CDA werd uit de presentatie heel duidelijk de democratie daadwerkelijk dichterbij brengt. Goed voor kinderen maar ook voor hun directe omgeving, waarop kinderen veel invloed hebben. De fractie is enorm enthousiast over dit voorstel.

Wakker Emmen ziet een heel mooie presentatie en ziet de enorme voordelen van een kinderraad per dorp of wijk en straks van de kindergemeenteraad. De kinderburgemeester functioneert al uitstekend. Wakker Emmen stemde in tijd ook in met genoemde motie en is heel blij met dit raadsvoorstel, waarvoor dank aan de uitvoerende ambtenaren. Het is essentieel dat scholen zoveel mogelijk een eigen kinderraad krijgen: dat is nog niet overal zo. Zo kan het democratische proces al heel vroeg beginnen, van daaruit kan een kindergemeenteraad worden gekozen. De leden worden gekozen vanuit de eigen kindergemeenteraad. Hoe gaat de verkiezing van de kinder(loco)burgemeester en kinderlocoburgemeester in haar werk en wat zijn de criteria? Kinderen moeten al vrij vroeg kiezen uit hun eigen kring, waardoor ze elkaar nog niet goed kennen.

Reactie college

Wethouder Rink zal de vele complimenten delen met de ambtelijke organisatie. Fijn dat de commissie enthousiast is over (de toekomst van) de kindergemeenteraad en dat raadsleden zich nu al als buddy aanbieden. Jong Emmen is alles wat jongerenparticipatie inhoudt; de kinderraden zijn daar onderdeel van. Het is praktischer de vraag hierover per mail aan de organisatie te stellen. Op 5 juli is er een kennismakingsbijeenkomst waar de kandidaten kunnen pitchen. Vlak erna vinden de verkiezingen zelf plaats.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

5. Rondvraag

GroenLinks vindt het goed dat met de aankoop van het pand aan de Schietbaanweg de 'paradijsvogels' een mooie, rustige woonplek krijgen. Er zijn geluiden dat de huidige bewoners op straat zouden komen te staan en zij tot die paradijsvogels behoren. Wat gaat er gebeuren met deze mensen en om hoeveel mensen gaat het?
Wethouder Rink bevestigt dat de gemeente toestemming heeft van de voorzieningenrechter om de huidige bewoners uit dit pand te zetten. De gemeente wil dat na gesprekken met hen ook doen. Er wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om hen elders te plaatsen, zodat de rust terugkeert op de locatie. Indien nodig trekt de gemeente samen met Leger des Heils e.a. op. Om hoeveel mensen het precies gaat, wordt later gecommuniceerd.

VVD hoort dat de nieuwbouwplannen van een fusieschool in Klazienaveen vertraging oploopt vanwege de oppervlaktebepaling in relatie tot de achterhaalde leerlingenprognoses en bouwkostencalculatie. Heeft de gemeente hier invloed op en zo ja, ook op de voortgang? Dat beide scholen sterk verouderd zijn en een ervan uit zijn jasje groeit, maakt de situatie des te nijpender. Zij kunnen in de tussenfase uiteraard niet fors investeren, zodat die overgangsfase zo kort mogelijk moet zijn.
Volgens **wethouder Rink** heeft de gemeente hier vrijwel geen invloed op. Er waren enkele hobbels in het aanleveren van gegevens door DUO en Pronexus. Met de leerlingenprognoses van beide scholen is de bouwopgave inmiddels al vastgesteld. De aanvraag is gedaan op basis van de schoolprognoses zelf en vastgesteld op 2.220 m2. De gemeentelijke berekening komt daarmee overeen. In de nieuwbouw zijn ook wissellokalen meegenomen, om tussentijdse schommelingen in leerlingenaantallen flexibel op te vangen. Het onderzoek naar de bouwkosten is gedaan. Die stijgen flink zoals overal en moeten opgevangen worden in het jaarprogramma voorziening onderwijshuisvesting. Daarin is structureel 9 miljoen meegenomen. Anders moeten ze worden meegenomen in de komende Begroting en als uiterste optie is er de reserve voor exceptionele prijsstijgingen. Het klopt dat de bestaande scholen sterk verouderd zijn. Voor één school is elders in het dorp een noodlokaal vrijgekomen. Een nieuw schoolgebouw geldt voor 40-50 jaar en vraagt een gedegen voorbereiding, die daardoor meerder jaren in beslag neemt. Als zich ruimteproblemen voordoen, worden die binnen het budget opgelost. De sloop van de nieuwbouwlocatie van obs De Planeet is reeds begonnen. Hopelijk kan de bouw snel starten en in de loop van 2025 opgeleverd worden.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Beleidskader 'Erbij horen en meedoen in Emmen!'

Inleiding college
Wethouder Wanders wijst op de print van de doelenboom die ter vergadering aan alle commissieleden is uitgereikt. In diverse settings is dit in en met de commissie besproken en in mei was er nog een presentatie. Het beleidskader is een belangrijke vervolgstap, die een andere denkrichting inhoudt dan enkele jaren geleden ten tijde van de initiële uitvoering van de drie decentralisaties.

Eerste termijn
Wakker Emmen vindt dat alle lijstjes in de media die stellen dat het niet goed wonen en leven in Emmen is, de prullenbak in kunnen. Toch er is ruimte voor verbetering. Het is belangrijk te bepalen waar problemen liggen en wat de oplossingen zijn. Daar de invoering van de decentralisaties al jaren geleden is, is een visie niet genoeg: er moet echt wat gebeuren. Tegenwoordig zijn de economische tijden niet eenvoudig: gemiddeld 6-8% van de Nederlanders heeft te maken met armoede. Emmen scoort in Drenthe relatief slecht op schuldenproblematiek, werkzoekenden en huishoudens met een (bijstands)uitkering. Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen en andere instituten blijkt dat intergenerationele armoede en kansenongelijkheid hardnekkige en groeiende problemen zijn en het gemeentebeleid tot nu toe weinig effect heeft gehad. Hoe reflecteren B&W op de conclusies en aanbevelingen in het RUG-onderzoek? Positief is dat Emmenaren hun eigen gezondheid als goed ervaren en de sociale cohesie groot is. Negatief is dat meer mensen kampen met chronische problemen en een matige regie op hun eigen leven ervaren. De plek van geboorte is van invloed op de gezondheid. Ongelijk investeren zou de oplossing zijn, maar hier worden geen concrete voorbeelden bij genoemd. Hoe ziet het college dit precies? De arbeidsparticipatie in Emmen is relatief laag. Wakker Emmen wil daarbij pragmatisch zijn: niet iedereen is tot werk te bewegen. De mensen die het verst van de arbeidsmarkt staan, zijn te verdelen in zij die wel willen maar niet kunnen en zij die wel kunnen maar niet willen. De eerste groep is de moeite waard van alle steun, maar de tweede groep eerlijk gezegd niet. Hoe wordt het middel tegenprestatie precies ingevuld? De fractie dankt de adviesraden voor hun adviezen. Volgens de Wmo-raad kiest de gemeente duidelijk een andere rol kiest en hier anders tegenaan gaat kijken. Dit kan weleens de grootste uitdaging worden, omdat de hele ambtelijke organisatie moet omdenken van de letter naar de geest van de wet. Welke concrete ideeën en plannen hebben B&W hierbij? Risico van maatwerk is een verschillende behandeling van casussen. In de raad wordt het beleid gemaakt, maar de uitvoerende medewerkers moeten het doen. Hoe zorgt het college ervoor dat alle medewerkers voor maatwerk gaan kiezen? Hoe wordt de gemeenteraad straks verder betrokken bij de concrete invulling van het beleidskader? Komen er jaarlijkse uitvoeringsrapportages en evaluaties? In tegenstelling tot het vorige kader mist Wakker Emmen nu een financieel overzicht. De fractie roept iedereen op ervoor te zorgen dat het goed wonen en leven in Emmen blijft.

PvdA zag in een Pointer-uitzending dat mensen in de Veenkoloniën gemiddeld zeven jaar korter leven waarvan vijftien jaar minder gezond. Dit onderschrijft grotendeels de bijlagen bij dit beleidskader. Er valt dus nog veel te bereiken op het brede sociaal domein in Emmen. Bij de drie decentralisaties jaren geleden gelooft de PvdA nog steeds in deze integrale aanpak, die mensen beter kan helpen en waarbij ondersteuning veel gerichter is in te zetten. Het kader maakt flink werk van de integrale aanpak via ontschotting en geeft de mogelijkheid van meer samenwerking tussen partijen om inwoners sneller en efficiënter te helpen bij meerdere en complexe vraagstukken. Tegelijk is de zorgvraag zo beter in beeld te brengen en komt de drempel lager te liggen om deze ondersteuning te zoeken. De fractie kan zich zeker vinden in deze beleidsuitgangspunten. Uit het kader spreekt een behoorlijke ambitie, die B&W siert. De uitvoering brengt wel een enorme opgave met zich mee. Hierover maakt de PvdA zich zorgen, want alles valt of staat met de uitvoering. B&W willen hiertoe DOE-agenda's opstellen. Hoe worden die doelen vertaald in concrete plannen? Is er wel voldoende menskracht voor de uitvoering? Het beleid legt de nadruk op sociale cohesie c.q. naoberschap, waar Emmenaren behoorlijk trots op mogen zijn. Er zijn daarbij verschillen in dorpen en wijken: hoe gaat het college hiermee om? Een goede ontwikkeling is de (preventieve) positieve gezondheid als rode draad in het beleid. Anders stapelen problemen zich op en wordt de uitweg steeds moeilijker. Dit gebeurt ook als sprake is van intergenerationele armoede, waar de fractie al vaker aandacht voor vroeg. Zij is voorstander van de voorliggende voorzieningen om geen zwaardere zorg in te zetten als die niet nodig is. Dan moet dit wel goed geregeld zijn. De werkzaamheden uit het voorliggend veld worden bij organisaties gelegd waarvoor dit een neventaak is. Zo is bekend dat

scholen al een behoorlijk intensieve rol hebben bij voorliggende voorzieningen. Levert dit problemen op? De uitvoering is essentieel voor de toekomst van de kwetsbare inwoners. De PvdA wil hierbij betrokken blijven: B&W zijn vast erg creatief in het bedenken hoe dit mogelijk te maken. De fractie lijkt informatieavonden een goed middel om op de hoogte te blijven van actuele ontwikkelingen en input te leveren. De PvdA staat positief over dit nieuwe beleidskader en dankt de adviesraden en andere organisaties voor hun bijdrage aan dit beleidskader. Het is duidelijk dat hun inbreng is meegenomen. Hoe worden zij straks bij de uitvoering betrokken?

CDA is positief over dit nieuwe beleidskader met vele, voor de fractie belangrijke aandachtspunten. Het voorbereidingsproces is goed geweest en dat is terug te zien in de reacties van de adviesraden. Dagbesteding als werk niet direct bereikbaar is, kan een opstap zijn naar werk of anders een positieve daginvulling. Immers, participatie is meer dan werk sec. De focus op jeugd is essentieel in deze gemeente. Wordt bij de inzet op leer- en arbeidsintegratie voor statushouders gestuurd op alleen een startkwalificatie of is de stap naar arbeid daarbij nog sneller te maken? De adviezen van de Rekenkamer komen terug, zoals meer gebruikmaken van LKV-subsidies en resultaatindicatoren. Meer buurtprofessionals is een goede zet om de regelingen meer onder de aandacht te krijgen bij de inwoners: daar is nog veel in te winnen. Welke acties zijn hier al op ondernomen? Een Geldloket Zakelijk helpt hopelijk ook kwetsbare zzp'ers om uit de schulden te blijven. Een goed initiatief, maar de bekendheid moet wel goed uit de verf komen. De strategische partners worden bij de beleidsuitwerking betrokken. Vergeet daarbij vooral de vrijwilligersorganisaties niet: zij ervaren niet altijd betrokkenheid en de gemeente moet hen koesteren. De focus op jeugd is goed, maar die op de ouderen moet niet vergeten worden: ook daar is veel armoede en eenzaamheid. Als de gemeente de illusie heeft dat alle inwoners volledig zelfredzaam worden, dan verliest zij hen uit het oog in een samenleving waar elkaar helpen steeds moeilijker wordt. Voor de meest kwetsbaren moet de hulp bereikbaar zijn. Daarom schuilt in de term 'zelfredzaamheid' gevaar. Het sociaal domein geeft grote uitdagingen als wegtrekkende jeugd, vergrijzing, minder goede gezondheid, druk op de jeugdzorg en lagere inkomens. Het CDA is erg benieuwd naar de concrete meetbare doelstellingen in de DOE-agenda's die moeten worden ingezet op de meest urgente thema's. Het beleidskader is voor de uitvoering een goede basis.

VVD ziet een beleidskader dat rept van nieuwe accenten en opgaven om het anders te gaan doen. Vooral de focus op jongeren- en jeugdparticipatie spreekt aan. Wel opmerkelijk dat dan uitgerekend de Jongerenadviesraad niet betrokken is geweest bij dit beleid. Hoe kan dat? Het is toch van belang om juist hier de jongeren bij te betrekken en de juiste input te krijgen? Volgens het voorwoord is het goed om door te vragen of verder te kijken, zeker in een veranderend Nederland (en wereld). Is dat in dit kader ook gebeurd? De toenemende inflatie, hogere rentes e.d. raken iedereen. Daarom is het streven naar bestaanszekerheid en zelfredzaamheid voor iedereen belangrijk. De meest logische en effectieve werkwijze is deelname aan de arbeidsmarkt en daar kansen benutten voor zover mogelijk. Voor wie een vangnet nodig heeft, ontbreekt het niet aan gemeentelijke regelingen ter ondersteuning, maar het bereik hiervan hapert. Wellicht is het taalgebruik bij de communicatie te heroverwegen. In een eigen leefomgeving zou veilig voelen en zijn vanzelfsprekend moeten zijn, maar de inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid qua gezond leefgedrag. Kansen krijgen en benutten is een mooi uitgangspunt, maar iedere inwoner de mogelijkheid bieden om alles uit zichzelf te halen, is erg ambitieus en onhaalbaar. De zorgen van de VVD gaan uit naar het vroegtijdig schoolverlaten, schoolverzuim, criminaliteit en weerbaarheid. Bij alle thema's zijn preventie en maatwerk bij individuele situaties essentieel geworden. De kritiekpunten van de fractie zijn al genoemd bij de behandeling van het SAM-beleid. Het is van belang om te weten of deze beleidsambities ook echt alle realistisch en haalbaar zijn. Het lijkt wat te veel en de VVD heeft het gevoel in ambities te verdrinken. Zijn er prioriteiten gesteld voor de praktijk? Is het achteraf meetbaar? Zijn er bindende afspraken over monitoring? Is een datateam beschikbaar om dit te monitoren? Wat als achteraf blijkt dat bepaalde activiteiten niet succesvol zijn? Evenmin is de inzet duidelijk om de maatschappelijke op-

gaven te realiseren: de DOE-agenda's worden pas na vaststelling opgesteld. De financiële haalbaarheid is lastig te bepalen zolang de uitvoering nog niet bekend is. Wordt de raad hierbij betrokken? De gemeente moet vasthouden aan het ideaalbeeld om per opgave met een budget te werken. De VVD kan zich goed vinden in de voorgenomen jaarrapportages of evaluatiemomenten om waar nodig tijdig bij te sturen. Het sociaal domein is complex en breed. De gemeente moet focussen, prioriteren en monitoren voor een betere sociale situatie in Emmen.

SP dankt de ambtenaren die meewerkten aan het kader en degenen die de informatieavonden bijwoonden. Op zich is de focus op de gezondheidsproblemen heel goed. Dit moet niet doorslaan: houd de inwoner centraal. Het duurt vaak langere tijd om een leefstijl aan te passen. Voor zelfredzaamheid en opbouw van bestaanszekerheid moet vaak eerst vertrouwen in zichzelf komen. Om erbij te horen vergt dat heel goede ondersteuning als men dat niet zelf heeft ervaren. Gezinnen die vele generaties in armoede leven, hebben een heel andere leefstijl en denkwijze over het leven dan dit beleidskader voorstaat. Goede samenwerking met de strategische partners is erg belangrijk om de inwoners gericht te kunnen ondersteunen. De SP is blij met de aandacht voor de jeugd in het onderwijs. De doelen hierbij zijn wel erg ambitieus. De Emmense jeugd heeft deze aandacht zeker nodig om te groeien om als volwassenen een baan, een woning en een goed leven te krijgen in Emmen. De druk op de jeugd is enorm in deze dynamische online wereld. Graag een update van de Hervormingsagenda Jeugdhulp. Moet er nog bijgestuurd worden? De fractie houdt de zorg of alle scholen, partners en overige organisaties dit allemaal wel kunnen behapstukken. Krijgen zij voldoende steun van de gemeente om hun werk goed te kunnen doen?

ChristenUnie spreekt van een gelikt, maar goed document. De gemeente heeft de opdracht om integraal te werken in het sociaal domein, met als doel de uitdagingen die niet op zichzelf staan maar met elkaar verweven zijn, op te pakken en in samenhang te bezien hoe een inwoner recht is te doen. Via de drie lijnen 'rondkomen', 'goed voelen' en 'ontwikkelen' wordt die samenhang aangebracht. Er staan goede uitgangspunten en denklijnen in het document, waar de gemeente soms al jaren mee bezig is en voorts worden leidende principes anders aangevlogen. Over het algemeen liggen ze voor de hand of gaat het om het ideaal van wensdenken c.q. maakbaarheid. Dat blijft wringen, want hoe is dat allemaal te realiseren? Is het wel uitvoerbaar qua capaciteit en middelen? Of moet er meer focus worden aangebracht via prioriteiten? Dit moet blijken uit de uitwerking van de DOE-agenda's via verbinding met andere beleidsterreinen, concrete acties, activiteiten, projecten en afspraken, met daarna de verantwoording en monitoring via indicatoren en een dashboard. Daar hangt heel veel vanaf, zoals de Wmo-raad ook stelt. De kritiek is dezelfde als in de eerdere C-discussie: de raad moet meer zicht krijgen op de relatie analyse-doelstellingen-uitvoering-resultaat. Hoe dragen de DOE-agenda's hieraan bij? Welke rol zien B&W voor de raad? Het beleid geeft niet alleen inhoudelijke kaders mee, maar ook financiële voorwaarden. Welke zijn dat? Een uitgangspunt is passend aanbod van bij voorkeur collectieve voorzieningen. Hoe verhoudt zich dat tot het leidende principe van de behoefte van de inwoner en maatwerk? Wat betekent het bieden van laagdrempelige toegang in relatie tot De Toegang? Wordt dat anders georganiseerd? De gemeente moet een goed pakket sociale voorzieningen in stand houden, o.a. scholen, bibliotheken, sportfaciliteiten en buurthuizen. Uit onderzoek moet blijken of die basis voldoende beschikbaar, vindbaar en bereikbaar is. Maar het gaat over de verschuiving van maatwerk naar algemene voorzieningen. Wanneer komen B&W met dat onderzoeksrapport en welke rol zien zij voor de raad daarin? De uitvoering wordt al met al de sleutel tot succes. Die uitvoering was de afgelopen jaren ook het argument waarom deze raadscommissie eigenlijk niet zoveel te bespreken had en zij dat vaker wil doen. Hoe wil het college de informatievoorziening richting de raad vormgeven en welke rol krijgt de raad daarbij?

D66 vindt dit beleidsplan er goed uitzien met een duidelijke inleiding en dito uitgangspunten per domein. De fractie ziet dat deze plannen ambitieus zijn. Dat is niet altijd risicovol, ambities zijn goed om uiteindelijk succes te hebben. De factsheets zijn heel helder om te meten en te vergelijken,

al zijn de doelen niet altijd meetbaar qua getallen. D66 is heel benieuwd naar de DOE-agenda's. Hoe wordt de onduidelijke financiële haalbaarheid opgelost? Hoe wordt de raad betrokken en welke inzicht krijgt zij in de voortgang? Is het mogelijk in de commissie Samenleving regelmatig te evalueren aan de hand van een planning van de DOE-agenda's? De monitoring van kwaliteit bij de zorginstellingen (jeugd, dementerende ouderen, begeleid wonen) is verschillend. Hoe zijn de beste passende zorgkeuzes te maken? Hoe kan de gemeente zorgen dat die kwaliteit goed blijft? Komt er een kwaliteitsregister in Emmen voor zorginstellingen die met publiek geld worden gefinancierd? Als zorgaanbieders goed werk leveren, zullen ze zelf daar ook belang bij hebben. Welke gemeenten doen dat al? Is dit mee te nemen in de DOE-agenda's? Dit beleidskader beslaat een heel breed terrein. Hoe is de wethouder sport erbij betrokken? Moet hij ook bij naam genoemd worden?

GroenLinks ervaart dat de gemeenteraad en adviesraden meermalen zijn betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan. De fractie vraagt zich bij de gestelde doelen af of zij realistisch zijn, met de ervaringen rond het SAM-beleid in het achterhoofd. Kunnen de partners hiermee uit de voeten? Is dit kader überhaupt werkbaar? Hoe zit het met de controle en evaluatie? Als een partner er niet goed in meegaat en het kader minder strak hanteert, kan hij voor een miskleun zorgen. Immers, de sociale keten is zo sterk als de zwakste schakel. Regelmatige evaluatie lijkt daarom goed om eventueel bij te sturen. GroenLinks vraagt aandacht voor de kracht van de Veenkoloniën en juist hun initiatieven te betrekken bij de uitvoering. Zij weten het beste wat er speelt en hoe tot succes is te komen. Het doel dat iedereen werkt en participeert, wringt bij GroenLinks. Mensen voelen zich goed als ze financieel zelfredzaam zijn, daarna volgt de persoonlijke ontwikkeling vanzelf. Bovendien kunnen zij participeren op heel veel manieren. Dat hoeft niet per se via een betaalde baan, ook op veel andere nuttige manieren in de samenleving. De fractie heeft dit al vaker benoemd.

Hart voor Emmen ziet in de doelenboom dat niet-werkende inwoners zonder uitkering die wel kunnen werken, worden gestimuleerd tot deelname aan het arbeidsproces. De uitleg in de bijlage is begrijpelijk, maar deze doelgroep is groter. Krijgen gezinnen bijvoorbeeld de keuze om een van de ouders kostwinner te laten zijn en de ander de zorg te dragen over de kinderen? Hoe gaat de gemeente dit gezin dan pushen naar werk? Zij doen al het meest dankbare werk, namelijk zorgdragen voor een veilige en stabiele gezinssituatie onder toezicht van minimaal één ouder. Zijn er voldoende middelen om de ambitieuze doelen te realiseren? De gemeente moet zorgen voor genoeg geld om het beleid uit te voeren in plaats van loze beloftes. Zijn er reserves of andere mogelijkheden voor budgetverschuivingen of aanvullende financiering? De wereld blijft veranderen, dus onvoorziene omstandigheden zijn niet uit te sluiten. Of komt het nieuwe beleid dan vast te zitten in een te strak budget? De Jongerenadviesraad is uitgenodigd voor advies; zeer teleurstellend dat zij er geen gebruik van hebben gemaakt. Hoe is te zorgen dat zij actief gaan deelnemen aan de DOE-agenda's? Zij gaan dit beleid straks ervaren. De gemeente moet hun perspectieven serieus nemen. De raad moet geen genoegen nemen met vage beloftes en mooie woorden, maar streven naar beleid dat werkelijk het verschil maakt richting de inwoners van deze gemeente.

50PLUS ziet bij dit gelikte beleidskader een bovengemiddeld aantal huishoudens onder de armoedegrens. Na corona en de energiecrisis zal dat niet minder zijn. Is daar enig zicht op? Mensen in de schuldsanering worden naar behoren geholpen. Bij ondernemers laat de hulp te wensen over: soms wordt niet het juiste advies gegeven en zou er maar één loket zijn waar de schuldsanering is onder te brengen. Blindengeleidestroken is een onderdeel van participatie van deze doelgroep. Als de gemeente serieus wil dat iedereen erbij hoort, moet het in 2016 door Nederland geratificeerde VN-verdrag Handicap onderdeel worden van dit beleidskader. Is de wethouder hiertoe bereid? Volgens het handboek Participatie bestaat de Wmo-raad als EOP uit de Seniorenraad en het OSOG. Van het laatste orgaan zijn geen stukken bijgesloten, terwijl zij als ervaringsdeskundigen meegenomen moeten worden: een grote omissie. Hoe is hun informatievoorziening richting raad alsnog te repareren?

Volgens **PvdA** klopt dat niet. Weet 50PLUS dan niet dat de Wmo- en Seniorenraad twee verschillende organen zijn en het OSOG al enkele jaren geen zitting meer heeft in de Wmo-raad?
50PLUS gaat uit van het Handboek Participatie; daarin staan Seniorenraad en OSOG als onderdelen van de Wmo-raad vermeld.
PvdA wijst erop dat het handboek nog van 2015 dateert. In de tussentijd kunnen partijen van samenstelling veranderen. Waarom heeft 50PLUS geen contact opgenomen met de Seniorenraad?
50PLUS ziet in de aangepaste versie van 2021 nog steeds de al gemelde samenstelling staan. Wellicht kan de wethouder uitkomst bieden.

Reactie college
Wethouder Wanders vindt het fijn te horen dat de commissie de ambitie in de nota herkent. Deze ambitie was al vastgesteld door de raad in de Strategienota. De doelenboom geeft dat ambitieniveau ook heel goed weer. Enerzijds twee jaar corona en energiearmoede en anderzijds de Oekraïne-opvang hadden ook hun invloed, waardoor inwoners respectievelijk ambtenaren geconfronteerd zijn met onvoorziene situaties. Dan nog begint het met het vaststellen van de ambitie. De realiteitszin komt in de DOE-agenda's terug: hoe hard kan men lopen en waar liggen de prioriteiten? Met al aan de voorkant al rekening houden met minder ambitie, doet de gemeente de inwoner tekort. Bovendien maakt zij die niet alleen waar, want de partners in het veld gaan straks mede het beleid uitwerken. Zo zal Menso een rol krijgen in de arbeidsparticipatie en kan daarvoor aan de lat staan aan de hand van afspraken. Ook wordt bekeken of en wanneer zij elders zijn in te zetten om sneller de slag te maken. Deze focus in de DOE-agenda's met een uniforme begrippenlijst maakt de ambitie in de praktijk ook haalbaarder en realistischer. Twee reacties uit de commissie waren wat vooringenomen of gaven een eigen duiding van de teksten. 1) De Jongerenadviesraad wel degelijk meermalen uitgenodigd voor deelname aan het proces, maar de leden gaven aan hun prioriteit bij studie e.a. te leggen en met onderbezetting te kampen. 2) De doelenboom is in alfabetische volgorde, waardoor het overzicht is zoals het is. Deze subjectieve interpretatie moet niet de overhand krijgen, de aandacht moet liggen bij de inwoner van Emmen met de juiste doelen. Daarmee is de gemeente er nog niet: dan gaat het echte werk pas beginnen. Dat betekent het eigen beleid en de eigen regelgeving evalueren. De tegenprestatie heeft een negatieve connotatie, maar betekent wederkerigheid. Een beleidskader is positieve gezondheid, wat richtinggevend helpt bij het goed wegzetten van de rijksmiddelen hiervoor en de verdere uitwerking. De positie van de gemeenteraad is nu kaderstellend en straks controlerend bij de uitvoeringsagenda aan de hand van indicatoren. Dit onderbrengen in de p&c-cyclus en goed monitoren is een ingewikkelde klus, omdat het sociaal domein door de hele Begroting heen is verweven. B&W proberen tussentijds meer schriftelijke informatie te delen met de raad en ook via informatiebijeenkomsten bij de partners, waar de gemeente nauw mee samenwerkt in dit domein.
ChristenUnie ziet ook dat de middelen over allerlei programma's verspreid zijn voor meer dan de helft van de Begroting. Die wijze van rapporteren is tegelijk een probleem, omdat vorig jaar het sociaal domein helemaal niet is besproken bij de Begroting. Dan wreekt zich dat het college het weer via de p&c-cyclus wil blijven doen. Hoe is dit meerjarenperspectief in jaarcijfers te vertalen en op welke termijn?
Wethouder Wanders betoogt dat dit ook te maken heeft met de inrichting van de financiële huishouding. Gaat men uit van een prijs per traject, dan is dat voor die ene hulpvraag. Dat wil niet zeggen dat de gemeente niet aan meer ondersteuning voor een gezin doet. Het intergenerationele armoedeprobleem in de Veenkoloniën was al voor het RUG-rapport bekend, daar de gemeente was betrokken bij dat onderzoek plus een Regio Deal-pilot uitvoerde, via Sedna. Een van de tussentijdse resultaten was dat er niet één interventie is, maar die over zeven leefgebieden van interventie en over overerfbare, intergenerationele armoede gaat. De doelgroep heeft veel kleiner netwerk dan de reguliere inwoner van Emmen, waardoor men nog geïsoleerder is van de samenleving. Dit heeft als leereffect de focus op de betreffende doelen om mensen uit die armoede te krijgen. De gemeente lukt het niet nog in deze raadsperiode. Pas over twee generaties is een eventuele doorbaak pas goed

te monitoren. Anderzijds, zonder ambitie hoeft de gemeente hier niet aan te beginnen; Emmen heeft die keuze juist wel. B&W hebben op dit moment alleen nog een voornemen om te onderzoeken of het basispakket aan sociale voorzieningen voldoende beschikbaar, vindbaar en bereikbaar is. Het college komt nog voor het zomerreces hierop terug. Over de relatie tussen het voorliggende veld en de voorliggende voorzieningen: onderwijs is i.c. geen voorliggende voorziening maar wordt vaak beschouwd als vindplaats en is als integraal onderdeel van de samenleving ook betrokken geweest bij dit beleidskader. De onderwijskwaliteiten worden langs de logische lijn ingezet zonder het te veel te belasten. Het laatste is een spannende, omdat de inzet van het onderwijs van allerlei kanten wordt gevraagd. B&W gaan sociale cohesie niet invullen: dat betreft namelijk de kracht van de samenleving zelf. Wel kan de gemeente samen met haar partners stimuleren die maximaal te benutten en bovendien verschilt dit per wijk en dorp. De wethouder sport is deze avond niet aanwezig om efficiencyredenen. Als stringent de inhoud van de portefeuilles zou worden gevolgd, zou het hele college aanwezig moeten zijn vanwege de breedte van het sociaal domein en de Begroting. Elk collegelid wordt vanuit de eigen portefeuille inhoudelijk wel betrokken bij dit beleidskader.
Wethouder Rink zegt dat met de partners wordt besproken wat onder maatwerk zal worden verstaan en dit wordt in de opdracht verwerkt. Maatwerk lijkt duurder van collectieve voorzieningen, maar het kan ook een collectieve voorziening zijn: iets wat past bij de inwoner. Af en toe maakt de gemeente gebruik van een doorbraakmethode, bijvoorbeeld bij inwoners die eigen keuzes maken om zelfredzamer te kunnen zijn. Als die oplossing goedkoper is dan de standaardmethode, dan kiest de gemeente voor maatwerk. De Hervormingsagenda Jeugd ligt in concept klaar voor bespreking in de VNG als een van de betrokken partijen op 14 juni. De gemeente heeft een wettelijke verplichting richting zzp'ers inzake schulddienstverlening. Die zzp'er is niet verplicht zijn schulden te regelen via de gemeente, maar als hij zich daar meldt, is de gemeente de aangewezen partij voor ondersteuning, net als bij het ondernemingsplan/-krediet vanuit participatie.
50PLUS gaat het niet om de particulier die bij schulden uit tientallen instanties kan kiezen, meer om de ondernemer die eigenlijk alleen de service van de gemeente heeft.
Wethouder Wanders legt uit dat ondernemers die onder het bestaansminimum komen, zich tot Menso kunnen wenden voor een levensvatbaarheidsonderzoek, advies over continuïteit of heroriëntatie (loondienst) en aanvullende bijstand. De gemeente stuurt niet op wat de markt er verder omheen organiseert. De teleurstelling over de lege agenda van de commissie Samenleving is begrijpelijk, maar onderdeel van langdurige werkafspraken zijn ook de langdurige aanbestedingscontracten, die voor huishoudelijke hulp per 2025 aflopen. Tegen die tijd komen de nieuwe aanbestedingskaders nog uitgebreid aan de orde. Tussentijds monitort de gemeente de kwaliteitafspraken. Waar zaken niet goed gaan, wordt in onderling overleg naar verbetering gezocht, met de Inspectie als achtervang. Bij signalen over niet-contractpartners vindt eenzelfde overleg vanuit de gemeente plaats vanuit haar zorgplicht voor de inwoners.
ChristenUnie weet dat uitvoerende zaken niet aan de orde zijn in de commissie, maar wil wel geïnformeerd worden over de voortgang in het bereiken van de doelen. Die discussie is uitgebleven.
Wethouder Rink wijst hiertoe op de informele bijpraatavonden, waar ook de strategische partners aanwezig zijn, over de ontwikkelingen binnen de gestelde kaders. En bij afwijkingen komen B&W altijd terug bij de raad. Er zijn zetels in de Wmo-raad beschikbaar voor het OSOG, maar dat maakt daar geen gebruik van. De gemeente heeft de Wmo-, Cliënten-, Senioren- en Jongerenraad om advies gevraagd over dit beleidskader. Het OSOG en andere organen werden hier afzonderlijk bij betrokken en dat is straks bij de DOE-agenda's ook de bedoeling. De weerslag van het VN-verdrag komt terug in de DOE-agenda's en via de uitvoering van de motie over toegankelijkheid.
PvdA hoort dat B&W het OSOG meer willen betrekken. Wordt het ook een EOP of blijft het een adviesorgaan?
Wethouder Rink herhaalt dat het OSOG, andere partijen en individuele inwoners worden uitgenodigd om input te leveren. Na bespreking in de commissie zijn al mooie stappen gezet in het verbeterplan voor De Toegang en die worden nog teruggekoppeld met de raad.

Tweede termijn
Wakker Emmen ziet dat de begrippenlijst is toegevoegd; goed dat alle partijen hetzelfde verstaan onder begrippen als bestaanszekerheid. In vergelijking met het vorige beleidskader komen meerdere onderwerpen niet terug: keuzes in het PGB, de ombudsman sociaal domein en kader voor aanbestedingen van aanbieders. Keren deze nog terug in de DOE-agenda's?

PvdA vindt het fijn te horen dat naast de gemeenteraad ook de strategische partners betrokken worden bij de DOE-agenda's. De fractie ziet een en ander graag tegemoet.

VVD hoopt gezien de focus op jongeren dat zij toch bereid zullen zijn om mee te participeren.

SP vindt het goed te horen dat het concept van de Hervormingsagenda Jeugd al klaarligt.

ChristenUnie begrijpt dat de informatievoorziening via de DOE-agenda's een zoektocht is voor raad én college. Mogelijk komt de fractie in de raadsvergadering hierover nog met een motie.

D66 informeert hoe de raad in de toekomst wordt betrokken bij de DOE-agenda's. Hoeveel ambtenaren houden zich bezig met toezicht, handhaving en kwaliteitscontrole? Kunnen ze dat behappen en kan een inwoner een melding doen als de kwaliteit niet in orde? Is of komt er een kwaliteitsregister, zodat inwoners een eigen leverancier kunnen kiezen?

GroenLinks had vernomen dat, naast de vele betrokken partijen, de dagbesteding in Emmen niet betrokken zou zijn, terwijl dit toch een vorm van participatie is. De fractie komt nog met een schriftelijke vraag hierover.

Hart voor Emmen herkent zich niet in de interpretatie door de wethouder van de vraag over de Jongerenadviesraad. Hoe kan de gemeente zorgen dat zij juist wél actief deelneemt aan de invulling van de DOE-agenda's?

Reactie college
Wethouder Wanders merkt dat de Jongerenadviesraad wel ageert op dringende zaken. Daarnaast wordt samen met de partners bekeken hoe zij meer zijn te betrekken bij zaken die hen direct aangaan. Die raad is wel klein in omvang en drukbezet qua studie en daarin is het even zoeken. De raad stelt het 'wat' vast, het 'hoe' is te allen tijde aan B&W via de uitvoering. Dit wordt voortaan aan de voorkant aangevlogen samen met de partners en dat geldt ook voor de monitoring om de uitvoering goed te laten aansluiten bij de doelen. Via allerlei sessies (minimaal twee keer per jaar) wil het college, bij voorkeur via de partners, de raad informeren over hoe de uitvoering in haar werk gaat. Daarnaast wordt het informatiegehalte afgewogen tegen de wens van de raad om een compactere Begroting met minder doelen en cijfers. Dit is wellicht te bespreken in de commissie Samenleving. Uitkeringsgerechtigden die niet bereid zijn om te werken, worden er niet toe gedwongen door de gemeente. Wel wordt iemand die zich niet via de arbeidsmarkt maatschappelijk ontwikkelt, heel kwetsbaar bij een 'life-event'. Hier moet de gemeente oog voor hebben, zeker als er kinderen in het geding zijn en wetende de gevolgen van intergenerationele armoede. Daarom is dat aanbod zo breed neergezet – mits passend bij de doelgroep – want voorkomen is beter dan genezen.
Wethouder Rink vult aan dat inwoners signalen over onvoldoende kwaliteit bij de gemeente maar ook bij De Toegang kunnen indienen. Voor onoplosbare meningsverschillen is er de klachtenprocedure en dat is niet altijd een kwaliteitsissue. Voor Wmo-kwaliteit is er 5,5 fte aan accountmanagers en voor toezicht en handhaving sociaal domein 1,8 fte en verder nog voor de Participatiewet. De Inspectie Jeugd & Gezondheidszorg gaat over de kwaliteit in de jeugdzorg. Het opstellen van een kwaliteitsregister is vrij lastig omdat de gemeente niet elke aanbieder in beeld heeft. De raad kan ervan uitgaan dat dat bij elke contractpartner wel het geval is. Tegelijkertijd mag de gemeente wet-

telijk gezien niet zomaar negatieve referenties afgeven en uiteindelijk is de vrije zorgkeuze aan de inwoner zelf. Pas achteraf kan de gemeente handelen, maar vooraf worden heldere kwaliteitsafspraken gemaakt met haar contractanten. De doelen staan in voorliggend beleidskader. Op hoe die zijn te bereiken, komen B&W terug, maar hun inschatting is dat daar niet al te veel aan moet worden getornd. Als een inwoner net iets verder van een kans af staat en een extra zetje nodig heeft, is het een kwestie van 'ongelijk investeren' om hetzelfde resultaat te behalen.
Wethouder Wanders vult aan dat 'ongelijk investeren' ook van toepassing kan zijn op een heel gebied dat kwetsbaar is. Zo loopt er in Angelslo een specifiek programma dat elders niet loopt, maar wel zijn vruchten afwerpt. Er wordt gepoogd dit verder te vertalen naar andere fronten.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering
10A. Vaststellen notulen gezamenlijke raadscommissies Samenleving en BM&E van 9 mei 2023
Voorzitter De Jonge stelt vast dat de notulen van 9 mei 2023 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium
Er zijn geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting
Voorzitter De Jonge sluit de vergadering om 21.38 uur onder dankzegging.